

ОТРАЖЕНИЯ

Выпуск 5

Донецк 2012

О-862 Отражения: Выпуск 5. Первые опыты художественного перевода. Ответственный редактор и составитель О.В. Матвиенко. – Донецк, ДонНУ, 2012. – 105 с.

В пятом сборнике «Отражений» по сложившейся традиции представлены переводы мировой литературной классики, от средневековья до наших дней, выполненные студентами и преподавателями факультета иностранных языков и филологического факультета Донецкого национального университета, а также работы студентов украинских вузов, поданные на конкурс художественного перевода.

Ответственная за выпуск: Н.С. Постовая

С предложениями и пожеланиями обращаться по адресу: Донецк, 83055, ул. Университетская, 24. Донецкий национальный университет, кафедра мировой литературы и классической филологии. Матвиенко О.В.

Тексты для публикации можно также направлять по электронной почте: frgf@dongu.donetsk.ua или на адрес редактора сборника matvizar@gmail.com.
Присланные материалы не возвращаются и не рецензируются.

ББК Ш 6(0)-57

От составителя

Дорогой читатель!

У Вас в руках уже пятый сборник художественных переводов «Отражения», издание которого стало доброй традицией. Мы постарались выбрать для публикации лучшие стихотворные и прозаические переводы, выполненные студентами и преподавателями факультета иностранных языков и филологического факультета Донецкого национального университета, а также гостями нашего издания. Преимущественно это работы победителей конкурса художественного перевода, ежегодно проходящего в Донецке на базе факультета иностранных языков ДонНУ. Диапазон переводимых авторов весьма велик: это и основоположник английской литературы Джеффри Чосер, и ее классик Джонатан Свифт, и целая плеяда поэтов-елизаветинцев, знаменитые писатели XIX–XX веков и те, имя которых пока не на слуху у читателей. Показательно, что конкурс художественного перевода вводит в оборот все новые имена и произведения, расширяя устоявшиеся представления о современной литературе. Мы предлагаем Вам подборку переводов наших постоянных авторов: талантливого современного переводчика В.С. Марача из г. Ровно и преподавателя-германиста, знатока и любителя современной немецкой поэзии Н.А. Серебряковой. Надеемся, что с каждым выпуском число наших авторов и круг читателей «Отражений» будут расти.

Приятного чтения!

Ольга Матвиенко

Від укладача

Любий читачу!

У Ваших руках вже п'ятий випуск художніх перекладів «Віддзеркалення», видання яких стало доброю традицією. Ми намагались вибрати для публікації найкращі віршовані і прозаїчні переклади, створені студентами й викладачами факультету іноземних мов та філологічного факультету Донецького національного університету, а також гостями нашого видання. Переважно це роботи переможців конкурсу художнього перекладу, який щорічно проводиться в Донецьку на базі факультету іноземних мов ДонНУ. Діапазон авторів, обраних для перекладу, дуже великий: це і засновник англійської літератури Джеффри Чосер, і її класик Джонатан Свифт, і ціла плеяда поетів-елизаветинців, відомі письменники XIX–XX століть і ті, чий імена наразі не на слуху в читачів. Показово, що конкурс художнього перекладу запроваджує в обіг нові імена й твори, розширюючи усталені уявлення про модерне письменство. Ми пропонуємо Вам добірку перекладів наших постійних авторів: талановитого сучасного перекладача В.С. Марача з м. Рівного та викладача-германіста, знавця й аматора повітньої німецької поезії Н.О. Серебрякової. Сподіваємось, що з кожним випуском число наших авторів і коло читачів «Віддзеркалень» зростатиме.

Приємного читання!

Ольга Матвиенко

ПЕРЕВОДЫ С АНГЛИЙСКОГО

Оповідь Слуги каноніка

Переклад К.Родигіна

Передмова перекладача

Твір англійського поета XIV ст. Джеффри Чосера «Оповідь Слуги каноніка» входить до збірки «Кентерберійські оповіді» та є яскравим зразком соціокультурної рефлексії складного та багатогранного феномена – середньовічної європейської алхімії.

Повного українського перекладу «Кентерберійських оповідей» зараз не існує. Найвними є переклади кількох частин цього циклу – «Загального прологу», «Оповіді Мірошника», виконані Є. Крижевичем [1]. «Оповіді Слуги каноніка» серед них немає, таким чином актуалізується питання підготовки її українського перекладу.

На меті даного перекладу було поставлено підготовку тексту з максимальною відповідністю до оригіналу як у частині фактичного наповнення (лексико-термінологічного, семантичного, природничонаукового та історичного), так і в частині збереження емоційного навантаження твору та інтелектуального настрою автора. Іншим завданням перекладу є розвиток українського інформаційно-культурного простору – розширення літературного базису залученням класики європейської літературної традиції.

Для здійснення перекладу «Оповіді...» Чосера як головне джерело було використано поетичний переклад Дж. Ніколсона [2] сучасною англійською мовою. Для порівняння смислового наповнення та акцентів було використано віршований переклад частини твору сучасною англійською мовою, виконаний Ф. Вокером [3]. Для уточнення неоднозначних моментів було взято до розгляду оригінальний староанглійський текст [4]. Російськомовний поетичний переклад І. Кашкіна [5] було залучено для додаткового порівняння смислового наповнення текстів.

Представлений тут поетичний переклад зберігає кількість рядків і метричну структуру оригінального тексту. При виконанні поетичного перекладу ставилося на меті граничне наближення тексту вірша до точності підрядкового перекладу шляхом мінімізації власного образно-художнього внеску.

Паралельно подається текст у перекладі Дж. Ніколсона сучасною англійською мовою.

Костянтин Родигін,
аспірант кафедри філософії ДонНУ

The Canon's Yeoman's Tale

Translation by J.U.Nicolson

Оповідь Слуги каноніка

Переклад К.Родигіна

Seven years I've served this canon, but no more
 I know about his science than before.
 All that I had I have quite lost thereby;
 And, God knows, so have many more than I.
 Where I was wont to be right fresh and gay
 Of clothing and of other good array,
 Now may I wear my old hose on my head;
 And where my colour was both fresh and red,
 Now it is wan and of a leaden hue;
 Whoso this science follows, he shall rue.
 And from my toil yet bleary is my eye.
 Behold the gain it is to multiply!
 That slippery science has made me so bare
 That I've no goods, wherever I may fare;
 And I am still indebted so thereby
 For gold that I have borrowed, truthfully,
 That while I live I shall repay it never.
 Let every man be warned by me for ever!
 And any man who casts his lot thereon,
 If he continue, I hold his thrift gone.
 So help me God, thereby he shall not win,
 But empty purse and have his wits grow thin.
 And when he, through his madness and folly,
 Has lost his own, by willing jeopardy,
 Then will he incite others, many a one,
 To lose their wealth as he himself has done.
 For unto scoundrels it's a pleasant thing
 Their fellows in distress and pain to bring,
 Thus was I taught once by a learned clerk.
 Of that no matter, I'll speak of our work.
 When we are where we choose to exercise
 Our elvish craft, why, we seem wondrous wise,
 Our terms are all so learned and so quaint.
 I blow the fire till my heart's like to faint.
 Why tell you what proportions of things went
 In working out each new experiment,
 As five ounces, or six, it may well be,
 Of silver, or some other quantity?
 Or tell you all the names, my memory fails,
 Of orpiment, burnt bones, and iron scales
 That into powder we ground fine and small?
 Or in an earthen pot how we put all,
 And salt put in, and also pepper dear,
 Before these powders that I speak of here,
 And covered all these with a plate of glass,
 And of the various other gear there was?

1 Сім років я в каноніка служив,
 2 Проте його наук не зрозумів.
 3 Все те, що мав, я втратив зарадма,
 4 І знає Бог, що не один лиш я.
 5 Веселим хлопцем я колись бував,
 6 Вдягатися красиво полюбляв.
 7 Тепер на голові онучу маю;
 8 Рум'яними вже щоки не бувають,
 9 Вони свинцево-сині та бліді;
 10 Науки шлях привів нас до біди.
 11 Від праці ув очах туман стоїть
 12 І множити метали знов велить!
 13 Зробило жебраком учення слизке,
 14 І жодного немає з нього зиску.
 15 В боргах по вуха довелось жити,
 16 Позиченого злата не злічити,
 17 За все життя вернуть не зможу я.
 18 Така повчальна розповідь моя.
 19 Кидає жереб запальний гравець,
 20 Аж поки не програв все вінцець.
 21 І не дано йому перемагати,
 22 З грошима вкупі розум він утратить.
 23 Безумний і до ризику готовий,
 24 Скарби згубивши всі обов'язково,
 25 Залучить інших він до темних справ,
 26 Щоб всі прогнали так, як він програв.
 27 Приємні всім негідникам, одначе,
 28 Чужі страждання, біди та невдачі.
 29 Про це я чув від вченого одного,
 30 Та байдуже це. Далі моя мова
 31 Про те, як за роботу ми беремось –
 32 Чарівниками мудрим зласмось,
 33 Учені дивні терміни ми знаєм
 34 І до нестями печі роздуваєм.
 35 І пропорційно кожний компонент
 36 Ми вводимо в новий експеримент.
 37 Відмірять срібла треба унцій п'ять,
 38 А, може, шість, а, може, більше взять?
 39 Чи, може, взяти, скільки стане хисту,
 40 Залізу стружку, орпімент і кістку.
 41 У порошок старанно розтирати,
 42 А далі в горщик глиняний зсипати,
 43 В який ти сіль і перець додаєш
 44 До того, як що суміш покладеш?
 45 А далі що? Беремо лист зі скла
 46 Накрити горщик – ось і справа вся.

And of the sealing of the pot and glass,
So that the air might no way from it pass?
And of the slow fire and the forced also,
Which we made there, and of the care and woe
That we took in our matter's sublimating,
And in calcining and amalgamating
Quicksilver, which is known as mercury crude?
For all our skill, we never could conclude.
Our orpiment and sublimed mercury,
Our litharge that we ground on porphyry,
Of each some certain ounces- it is plain
Naught helped us, all our labour was in vain.
Neither the gases that by nature rose
Nor solid matter either- none of those
Might, in our working, anything avail.
For lost was all our labour and travail,
And all the cost, the devil's own to pay,
Was lost also, for we made no headway.
There is also full many another thing
That to our craft pertains in labouring.
Though name them properly I never can,
Because, indeed, I am an ignorant man,
Yet will I tell them as they come to mind,
Though I'll not try to class each one by kind;
Armenian bole, borax, the green of brass,
And sundry vessels made of earth and glass,
Our urinalls and all our descensories,
Vials and crucibles, sublimatories,
Cucurbites, and alembics, and such freaks,
All dear enough if valued at two leeks.
There is no need to specify them all,
The reddening waters and the dark bull's gall,
Arsenic, sal ammoniac, and brimstone;
And, too, of herbs could I name many a one,
Valerian, agrimony, and lunary,
And others such, if I but wished to tarry.
Our lamps that burned by day and burned by
night
To bring about our end, if but we might,
Our furnace, too, white-hot for calcination,
And waters all prepared for albication,
Unslaked lime, chalk, and white of egg, I say,
Powders diverse, and ashes, dung, piss, clay,
Little waxed bags, saltpetre, vitriol;
And many a different fire of wood and coal;
Alkali, salt, potassium carbonate,
And our burnt matters, and coagulate,
Clay mixed with horses' or men's hair, and oil
Of tartar, alum, glass, yeast, wort, argoil,
Realgar, and our matters absorbent,
And with them, too, our matters resorbent,
And how we practised silver citrination

47 Щілини герметично замастити,
48 Щоб для повітря вихід перекрити
49 При нагріванні на вогні повільнім –
50 Тремтіти так над горщиком безцінним?
51 А далі обережно сублимуєш,
52 І кальцинуєш, і амальгамуєш
53 Меркурієм, що ртутью кличе всяк?
54 Це вирішить не властєся нам ніяк.
55 Ми орпімент з меркурієм візьмемо,
56 І глет свинцевий на порфірі тремо.
57 Я так і сяк пропорції складав,
58 Але даремно – знову труд пропав.
59 Ні гази, що над розчином витають,
60 Ні тверді солі, що на дно сідають, -
61 Ніщо не вкаже шлях нам до мети.
62 І знов у муках працю нам вести.
63 І знов нечиста сила нам на зло
64 Влаштує, щоби все внівець пішло!
65 А зараз розповідь про інші речі,
66 Які в лабораторії доречні.
67 І хоч я неосвічений та темний,
68 Щоб пояснити тонкощі учені,
69 Однак я можу перерахувати
70 Все те, що мені властєся пригадати.
71 Зелена мідь, і глина, і бұра,
72 Химерний посуд з глини та зі скла,
73 Всілякі наші тиглі та фіали,
74 Сублиматорії та уринали,
75 Алембік перегінний, кукурбіт
76 І різний інший мотлох там лежить
77 (Про нього можна не казати детально).
78 Міхур бичачий, розчин фарбувальний,
79 Арсен і сірка, амонійна сіль
80 І не злічити скільки різних зіль.
81 Лунарія, реп'ях і валер'яна
82 Та ще багато всякого дурману...
83 Наш каганець палає день і ніч,

84 До білого розжарюємо піч,
85 Щоб кальцинацію провести знову.
86 Для вибілення розчини готові,
87 А ще вапно, і крейда, і білок,
88 І гній, і сеча, попіл та пісок,
89 Селітра, купорос і племінь сильний,
90 Що вмиє з'їдає дрова та вугілля;
91 Ось луг, поташ, солоний препарат,
92 Ось винний камінь і коагулят,
93 Галун і дрїжджі, вошена тканина,
94 З волоссям кінським змішана глина,
95 І реальгар, і добрий адсорбент,
96 І ще якийсь там хитрий ресорбент.
97 Старанно срібло потім цитринуюєш,

And our cementing and our fermentation,
Our moulds and testers, aye, and many more.
I will tell you, as I was taught before,
The bodies seven and the spirits four,
In order, as my master named of yore.
The first of spirits, then, quicksilver is,
The second arsenic, the third, ywis,
Is sal ammoniac, the fourth brimstone.
The seven bodies I'll describe anon:
Sol, gold is, Luna's silver, as we see,

Mars iron, and quicksilver's Mercury,
Saturn is lead, and Jupiter is tin,
And Venus copper, by my father's kin!
This wicked craft, whoso will exercise,
He shall gain never wealth that may suffice;
For all the coin he spends therein goes out
And is but lost, of which I have no doubt.
Whoso, then, will exhibit such folly,
Let him come forth and learn to multiply;
And every man that has aught in coffer,
Let him appear and be philosopher.
Perhaps that craft is easy to acquire?
Nay, nay, God knows! And be he monk or friar
Canon, or priest, or any other wight,
Though he sit at his books both day and night
In learning of this elvish, fruitless lore,
All is in vain, and by gad it's much more!
To teach an ignorant man this subtlety-
Fie! Speak not of it, for it cannot be;
And though he has booklore, or though he's
none,
In final count he shall find it all one.
For both of them, and this by my salvation,
Come to one end seeking multiplication;
They fare the same when they've done
everything;
That is to say, they both fail, sorrowing.
Yet I forgot to tell you in detail
Of the corrosive waters and limaille,
And of some bodies the mollification,
And on the other hand of induration,
Oils, and ablutions, metals fusible-
More than a bible it would need to tell,
The largest ever; therefore I think best
That of these names I say no more, but rest.
For I believe that I've told you enough
To raise a devil, be he never so rough.
Ah no! Let be; the old philosopher's stone
Is called elixir, which we seek, each one;
For had we that, then were we safe enow.
But unto God in Heaven do I vow,

98 І також цементуєш, ферментуєш,
99 А проби слід у форму відливати.
100 І ще я дещо маю розказати:
101 Металів – сім, а тіл летких – чотири.
102 Напам'ять ми з каноніком завчили:
103 Меркурій – перший серед летких тіл,
104 Арсен – це другий, третій – іашатир,
105 Четверта – сірка. Розповім я далі
106 Про сім планет, подібних до металів:
107 Так, Сонце – золото, а Місяць – срібло
суть,
108 Залізо – Марс, Меркурій, звісно, – ртуть,
109 Юпітер – олово, Сатурн – це є свинець,
110 Венера – мідь. На цьому все. Кінець.
111 Та той, хто нашу справу обирає,
112 Багатим і щасливим не буває.
113 Це вірного розорення стежа,
114 І сумнівів не маю в цьому я.
115 А хто безумство хоче проявити,
116 Нехай береться золото варити.
117 У тебе в гаманці побитий гріш –
118 Ставай тоді філософом скоріш.
119 Ви думаєте, легко це збагнути?
120 Каноніком, монахом можеш бути,
121 Священником чи іншим мужем вченим,
122 Вивчати книги в кабінеті темнім,
123 Але Мистецтва чудернацьку суть
124 Тобі ніколи не дано збагнути.
125 А як почне простак Мистецтво вчити –
126 О, жах! Про це не варто говорити...
127 І хтось багато знав, а хтось не знав –

128 Усіх сплітків однаковий фінал.
129 На тих та інших, я це добре знаю,
130 Один невтішний результат чекає.
131 І як не прагни, не старайся ти,

132 В алхімії не досягнеш мети.
133 Я ще забув докладно розповісти
134 Про води, що метали можуть їсти;
135 Про набрякання різних твердих тіл
136 Та затвердіння, коли осад сів;
137 Розчинники, олії та метали –
138 І товстелезних буде книг замало,
139 Щоб розповісти. Вчені назви ті
140 Нема бажання згадувати мені.
141 Здається, я достатньо розповів –
142 Від цього сам диявол би здурів.
143 Та ні! Я позабув сказати зовсім,
144 Що ми шукаєм камінь філософський
145 Чи Еліксир, що творить чудеса.
146 Але – клянуся Богом в небесах –

For all our art, when we've done all things thus,
And all our tricks, it will not come to us.
The thing has caused us to spend all we had,
For grief of which almost we should go mad,
Save that good hope comes creeping in the heart,
Supposing ever, though we sorely smart,
The elixir will relieve us afterward;
The tension of such hope is sharp and hard;
I warn you well, it means go seeking ever;
That future time has made men to dis sever,
Trusting that hope, from all that ever they had.
Yet of that art they cannot well grow sad,
For unto them it is a bitter-sweet;
So it appears; for had they but a sheet
With which to wrap themselves about by night,
And a coarse cloak to walk in by daylight,
They'd sell them both and spend it on this craft;
They can withhold naught till there's nothing left

And evermore, wherever they'll be gone,
Men know them by their smell of foul brimstone;
For all the world they stink as does a goat;
Their savour is so rammish and so hot
That, though a man a mile away may be,
The odour will infect him, trust to me!
Thus by their smell and their threadbare array,
If men but wish, these folk they'll know, I say.
And if a man but ask them privately
Why they do go clothed so unthrif tly,
They right away will whisper in his ear
And say that if they should be noticed here,
Why, men would slay them, what of their science;

Lo, thus these folk impose on innocence!
Pass over this; unto my tale I'll run.
Before the pot upon the fire be done,
Of metals in a certain quantity
My lord it tempers, and no man save he
Now he is gone I dare say this boldly-
For, as men say, he can work artfully;
Always I well know he has such a name,
And yet full often has he been to blame;
And know you how? Full oft it happens so,
The pot broke, and farewell! All vanished, O!
These metals have such violence and force
That crucibles cannot resist their course
Unless they are built up of lime and stone;
They penetrate, and through the wall they're gone,
And some of them sink right into the ground-
Thus have we lost, at times, full many a pound-
And some are scattered all the floor about,

147 Яких би ми не докладали смл,
148 Знайти нам не вдається Еліксир.
149 Заради нього ладні все втрачати
150 Та майже божевільними ставати,
151 Проте надія добра в серці є,
152 І впевненість вона нам надає,
153 Що недаремні наші всі труди,
154 Що Еліксир нас витягне з біди.
155 І цей вогонь, що у душі палає,
156 На безкінечний пошук надихає
157 Та знов і знов веде на жертви нас.
158 І хоч нам до плодів Мистецтва зась,
159 Гірко-солодким смак його здається,
160 І знов алхімік над печами б'ється.
161 Діряву ковдру, хоч би і не спати,
162 Та й плащ останній ладен він продати
163 Заради справи. Дійде до того,
164 Коли втрачати вже нема чого.

165 І всюди, де алхіміки пройдуть,
166 Їх за сірчаним духом впізнають.
167 Така є в них огидна риса зла –
168 Від них смердить, значе від козла,
169 І хоч від них на мило відійди,
170 Цей запах все одно відчужеш ти!
171 За смородом та за брудним лахміттям
172 Алхіміка впізнасте ви миттю.
173 Спитаєте, побачивши це диво,
174 Чому він так одягнуений жахливо,
175 І він тоді вам прошепоче тихо,
176 Що так він береже секрет від лиха,
177 Що нібито предивні ці знання

178 Адепту коштуватимуть життя.
179 Та годі вже. Продовжую я далі
180 Про певну кількість в горщику металів;
181 Цю хитру суміш мій хазяїн склав
182 Тоді, коли вогонь я роздував.
183 Сказати я наслідую напевно.
184 Канонік вельми це робив майстерно.
185 Але хоча уміння його красить,
186 Він все одно в якусь халепу втрапить.
187 Як саме зазвичай буває це?
188 Раптово: вибух – бах! – Пропало все!
189 Могутня сила у металах цих –
190 Ніякий тигель не зупинить їх,
191 Лиш кам'яна стіна, вапняний розчин –
192 І ті, можливо, не зупинять зовсім.

193 Частинки суміші пробили стіни
194 Та просочились у земні шліни,
195 А деякі – під стелею висять.

Some leap up to the roof. Beyond a doubt,
Although the Fiend's to us not visible,
I think he's with us, ay, that same scoundrel!
In Hell, wherein he is the lord and sire,
There's not more woe, nor rancour, nor more ire.
For when our pot is broken, as I've said,
Each man will scold and think that he's been
bled.

One said that it was due to fire-making,
One said it was the blowing of the thing
(There I was scared, for that was what I did);
O straw! You silly fool! the third one chid,
It was not tempered as it ought to be.
Nay, said the fourth, shut up and list to me;

It was because our fire was not of beech,
That's why, by all the wealth I hope to reach!
I cannot tell where one should put the blame;
There was a dreadful quarrel, just the same.
What! cried my lord, there's no more to be done,
Whatever 'twas, I'll know the reason soon;
I am quite certain that the pot was crazed.

Be as it may, do not stand there amazed;
As always, sweep the floor up quickly lad,
Pluck up your hearts and be both blithe and
glad.

The rubbish in a heap then swept up was,
And on the floor was spread a large canvas,
And all this rubbish in a sieve was thrown,
And sifted, picked, and whirled, both up and
down.

By gad, said one, something of our metal
There is yet here, although we have not all.
Although this thing has gone awry for now,
Another time it may be well enow.
We must put all our wealth at adventure;
A merchant's luck, gad! will not aye endure,
Believe me, in his high prosperity;
Sometimes his freight will sink beneath the sea,
And sometimes comes it safely unto land.
Peace, said my lord, next time I'll understand
How to proceed and with a better aim;
And, save I do, sirs, let me be to blame;
There was defect in something, well I know't.
Another said the fire was far too hot.
But were it hot or cold, I dare say this,
That we concluded evermore amiss.
We fail of that which we desire to have,
And in our madness evermore we rave.
And when we're all together, then each one
Seems as he were a very Solomon.

196 Докупи все ніколи не зібрати.
197 І хоч я сам диявола не бачив,
198 Шириє він тут неподалік, одначе.
199 І в печі навіть, де він управляє,
200 Такого гніву та скорбот немає.
201 Як на вогні знов горщик розірветься,
202 Одразу кожен лайкою зайдеться.

203 Вогонь в печі для когось винний був,
204 Чи я його неправильно роздуб
205 (Тому що я з міхами повсякчас),
206 А третій мовив: «Дурні! Тьху на вас!
207 Тут помилися той, хто суміш склав!»—
208 «Замовкніть ви! – четвертий тут
сказав. –

209 На дрова нам годиться тільки бук.
210 Тому вперед – і не жаліть рук!»
211 Всіх сперечань не можу пригадати.
212 Жакхлива сварка – нічого сказати.
213 Канонік мовив тут: «Не вийшло знову.
214 Не треба стільки галасу, панове.
215 Надтріснутий був горщик – ось де
штука!»
216 Нехай же буде з цього нам наука.
217 Ну а тепер підлогу підметіть
218 І не втрачайте духу ні на мить».

219 Сміття з підлоги в купу ми змітали,
220 А потім на полотнище збирали,
221 І далі наш матеріал безцінний
222 Крізь сито просівали безупинно.

223 Зібрали рештки нашого металу –
224 «Ось, бачите, не все у нас пропало.
225 І хоч не вийшла спроба ця у нас,
226 Нам успіх принесе наступний раз.
227 Ризикувати є резон, панове.
228 Прошу, повірте ви моему слову,
229 На ризик і купці багаті йдуть,
230 Що споряджають кораблі у путь,
231 І можуть деякі не повернутись.
232 Прошу вас, ради Бога, схаменутись.
233 Зроблю цю вправу по-новому я,
234 А як не вийде – то вина моя.
235 Була помилка, це я зрозумів».
236 Хтось каже знов: вогонь занадто грів.
237 Потрібний племін теплий чи гарячий,
238 Ніколи ми не визнаєм, не побачим.
239 Лише тепер я це сказати вільний.
240 Раніше марив, наче божевільний.
241 Кожен із нас, коли нагоду мав,
242 Все Соломона мудрого вдавав.

But everything that glisters like fine gold
Is not gold, as I've often heard it told;
And every apple that is fair to eye
Is yet not sound, whatever hucksters cry;
And even so, that's how it fares with us:
For he that seems the wisest, by Jesus,
Is greatest fool, when proof is asked, in brief;
And he that seems the truest is a thief;
That shall you know ere I from you do wend,
When of my tale I've made at length an end.

Explicit prima pars.

Et sequitur pars secunda.

There is a canon of religion known
Among us, who'd contaminate a town,
Though 'twere as great as Nineveh the free,
Rome, Alexandria, Troy, and others three.
His tricks and all his infinite treacherousness
No man could write down fully, as I guess,

Though he should live unto his thousandth
year.

In all this world for falsehood he's no peer;
For in his terms he will so twist and wind
And speak in words so slippery of kind,
When he communicates with any wight,
That he soon makes a fool of him, outright,
Unless it be a devil, as he is.
Full many a man has he beguiled ere this,
And will, if he may live a further while;
And yet men walk and ride full many a mile
To seek him out and have his acquaintance,
Naught knowing of his treacherous simulance.
And if you care to listen to me here,
I'll make the proof of what I say quite clear.
But most religious canons, just and true,
Don't think I'm slandering your house, or you,
Although my tale may of a canon be.
Some rogue's in every order, pardon me,
And God forbid that for one rascal's sake
Against a group we condemnation make.
To slander you is nowise my intent,
But to correct what is amiss I'm bent.
This tale I tell here not alone for you,
But even for others, too; you know well how
Among Christ's twelve disciples there was not
One to play traitor, save Iscariot.
Then why should all the rest be put to blame
Who guiltless were? Of you I say the same.
Save only this, if you will list to me,

243 Але не все те золото, що блищить –
244 Нас не дарма цьому прислів'я вчить.
245 І дивний плід, що барвами вражає,
246 Смачним і добрим не завжди буває.
247 І, бачить Бог, так само серед нас:
248 Розумним нам здається невіглас,
249 Який насправді нічого не знає;
250 І злодій маску чесності вдягає;
251 Я наостанок дещо розповім,
252 Щоб ви переконалися точно в тім.

Кінець першої частини.

Частина друга.

253 Один канонік, про якого мова,
254 Характеру підступного та злого,
255 Згубити міг велику Ніневію,
256 Велику Трою, Рим, Олександрію
257 Та інші три з числа античних міст.
258 За ним шахрайств тягнувся довгий
хвіст,
259 Що за віки ніхто б не описав.
260 Він рівних у ділах брехні не мав.
261 Бесідував, неначе вив вервечку,
262 Солодкі сипав лестощі доречно
263 І слухачів завиграшки дурив,
264 А далі з ними що хотів робив,
265 Якщо не з самим чортгом справу мав.
266 Багацько так людей він ошукав,
267 А скільки ще від нього постраждає...
268 Навколо себе учнів він збирає,
269 Що пішки йшли чи верхи прискакали,
270 Поради і премудрості шукали,
271 Але ніхто не знає серед них,
272 Який страшний обман спіткає їх.
273 Каноніків шановних я прошу
274 На оповідь не ображатись що.
275 На вас наклеп я зводити не бажую,
276 Але й між вас гріховний брат буває.
277 Та бачить Бог, що ні один пройдисвіт
278 Не заплямує ваше товариство.
279 Моя мета – не вас заплямувати,
280 А на ганебний випадок вказати.
281 Я не лише вам це розповідаю,
282 Бо кожен з вас, звичайно, добре знає,
283 Що був серед апостолів Іуда.
284 Його провини добре знають люди:
285 Це він посмів Спасителя продати,
286 А інші учні тут не винуваті.
287 Лише на нього ліг жахливий гріх,

If any Judas in your convent be,
Remove the man betimes, I counsel you,
Lest shame or loss or trouble should ensue.
And be displeas'd in nothing, I you pray,
But hear what on this matter I may say.
In London was a priest, an annualear
Who had therein dwelt many a quiet year.
A man so pleasant and so serviceable

To the goodwife who shared with him her
table,
That she would never suffer him to pay
For board or clothing, went he ever so gay;
Of spending-silver, too, he had enow.
No matter; I'll proceed as I said, now,
And tell about the canon all my tale,
Who gave this priest good cause to weep and
wail.

This canon false, he came, upon a day
Into the chaplain's chamber, where he lay,
Beseeching him to lend him a certain
Amount in gold, the which he'd pay again.
Lend me a mark, said he, for three days, say,
And when that time's done, I will it repay.
And if you find me false, I shall not reck
If, on a day, you hang me by the neck!
This priest brought him a mark, and quickly, too,
Whereat this canon thanked him, said adieu,
And took his leave and went forth on his way,

And brought the money back on the third day,
And to the priest he gave his gold again,
Whereof this priest was wondrous glad, 'tis
plain.

Truly, he said, it no wise bothers me
To lend a man a noble, or two, or three,
Or any modest thing that is my own,
To him who has the disposition shown
That in no wise will he forgo to pay;
To such a man I never can say nay.
What! cried this canon, Should I be untrue?
Nay, that for me would be a thing quite new.
Truth is a thing that I will ever keep
Unto that day, at last, when I shall creep
Into my grave, or otherwise God forbid!
Trust this as surely as you trust your creed.
I thank God, and in good time be it said,
That there was never yet man ill repaid
For gold or silver that to me he lent,
Nor ever falsehood in my heart I've meant.
And, sir, said he, out of my privy,
Since you have been so very good to me,

288 Та не зганнябив апостолів святих.
289 Якщо знайдеться серед вас Іуда,
290 Женьїть його негайно, добрі люди.
291 Не гнівайтеся на мене, я благаю,
292 Історію про це я починаю.
293 Один священик в Лондоні столичнім
294 Жалобні меси проводив щорічні.
295 Він був люб'язний, добрий та
привітний,
296 Та стіл ділив з хазяйкою обідній.

297 Грошей вона не стала з нього брати
298 За харчування, одяг і кімнату.
299 Веселим був, дзвінку монету мав.
300 Та не про це я розповідь почав,
301 А про каноніка, що хитро діяв,
302 Священикові лихо заплідяв.

303 Одного дня до цього капелана
304 З'явився наш канонік вранці-рано,
305 Позичить трохи злата попрохав
306 І швидко повернути присягав.
307 «Позичте, отче, марку на три дні,
308 А потім я вам поверну її.
309 І – ось вам хрест! – якщо не поверну,
310 Нехай мене повісять за брехню!»
311 Священик виніс марку і віддав.
312 Канонік «широ дякую» сказав,
313 З ним попросився, своїм шляхом
рушив
314 І обіцянки тої не порушив.
315 Прошло три дні – він злато повернув.
316 Священик надзвичайно радий був:

317 «Тепер спокійним можна быть мені.
318 Позичить можна нобль, і два, і три,
319 Чи іншу цінну річ якусь надати
320 Тому, хто може чесність показати
321 І вчасно повернути борг мені.
322 Такому я сказати не могу: «Ні».
323 «Помилюйте! Хіба інакше міг
324 Зробити я? Не можна йти на гріх,
325 Порушуючи обіцянку дану.
326 Ніколи я таке чинить не стану.
327 І все життя, до часу гробового,
328 Завжди тримати буду чесне слово!
329 Я цьому кредо завжди вірний був
330 І ше нікого я не обманув,
331 Я гроші завжди повертаю вчасно.
332 В душі нема брехні, лиш правда ясна.
333 Шановний отче, я вам щиро вячний
334 За те, що ви люб'язний, хоч обачний,

And showed to me so great a nobleness,
Somewhat to quit you for your kindness,
I'll show to you, and if you'd learn it here,
I'll teach you plainly all the methods dear
I use in working at philosophy.
Give it good heed, for you'll see with your eye
I'll do a masterpiece before I go.
Yes? asked the priest, Yes, sir, and will you so?

Mary! Thereof I pray you heartily.
Right at your service, sir, and truthfully,
Replied the canon, else, may God forbid!
Service this thief could offer, and he did!
Full true it is that service in this guise
Stinks, as take witness of these old men wise;
And soon enough I will this verify
By this canon, the root of treachery,
Who always had delight, nor could refrain—
Such devilish thoughts within his heart did reign—
When he brought Christian folk to tribulation.
God keep us from his false dissimulation!
Naught understood this priest with whom he dealt,

And of his coming harm he nothing felt.
O hapless priest! O hapless innocent!
Blinded by avarice malevolent!
O luckless one, full blind is your conceit,
Nothing are you aware of the deceit
Which this sly fox arranges here to be!
His wily stratagems you cannot flee.
Wherefore, at once to make the ending known,
By which your troubles will be clearly shown,
Unhappy man, I'll hasten on to tell
The folly into which you blindly fell,
And, too, the treachery of that other wretch,
As far as what I know of him may stretch.
This canon was my lord, you think I mean?
Sir host, in faith, and by the Heaven's Queen,
It was another canon, and not he,
Who has a hundred-fold more subtlety!
He has betrayed the people many a time;

Of his deceit it wearies me to rhyme.
Whatever of his falsehood I have said,
For shame of him I feel my cheeks grow red;
At any rate, my cheeks begin to glow,
For redness have I none, right well I know,
In all my visage; for the fumes diverse
Of metals, whereof you've heard me rehearse,
Have all consumed and wasted my redness.
Now take heed of this canon's wickedness.
Sir, this to the priest, let your man be gone

335 За ваше благородство, доброту
336 Та істинну душевну чистоту.
337 За це відкрию вам знання таємні
338 Та методи чудесні. Недаремно
339 Колись я філософію вивчав.
340 Уважні будьте, щоб я розпочав,
341 І вправи ви побачите майстерні.
342 «Невже це правда?» — «Отче, будьте певні!
343 Мистецтво мудрих, котрим володію,
344 Ось просто тут і зараз вам відкрию»,—
345 Канонік йому хитро відповів.
346 Ось так пройдисвіт цей людей дурив!
347 Відгонить кепсько від подібних справ,
348 Це правильно один мудрець казав.
349 Я наведу незаперечний приклад,
350 Як хитромудрий злодій та пройдисвіт
351 Народ хрещений у слокусу вводить,
352 І сил встояти жоден не знаходить;
353 Ведуть думки захланні до биди.
354 Від цього зла нас, Боже, захисти!
355 Але не знав священик, з ким зв'язався,

356 Про наслідки сумні не здогадався.
357 Довірливий, нешасний панотець,
358 Облудою засліплений вкінцець!
359 Обману ти побачити не зміг,
360 Ніхто тебе тоді не застеріг,
361 Що хитрий лис до тебе вже підкрався —
362 І ти йому у пазурі попався.
363 Чудесних знань таємних забажав,
364 Але натомість жертвою ти став.
365 І ось я далі розповідь веду
366 Про глупство, горезвісну сліпоту,
367 Коли секрет дізнатись ти хотів,
368 Натомість тебе злодій облудив.
369 Слухач, мабуть, невірро зрозумів,
370 Що я цьому каноніку служив.
371 Клянуся Небом, цей канонік — інший,
372 У сто разів хитріший та спритніший,
373 Пройдисвіт, що людей дурив так спритно,
374 Що про таке і згадують огидно.
375 Коли про нього промовляю слово,
376 Мене душити починає сором,
377 І шоки наче вогнище палають,
378 Хоча червоними і не бувають:
379 Здоровий колір витруїли з них
380 Пари отруйні речовин летких,
381 Всілякі препарати та метали,
382 Яких до того я назвав чимало.
383 І ось канонік панотцю сказав,

For quicksilver, that we have some anon;
And let him bring us ounces two or three;
And when he comes, just so soon shall you see
A wondrous thing you've never seen ere this.
Sir, said the priest, it shall be done, ywis.

He bade his servant go to fetch them all,
And since the lad was ready at his call,
He got him forth and came anon again
With this quicksilver, truly to explain.
And gave these ounces three to the canon;
And he took them and laid them fairly down,
And bade the servant coals to go and bring,
That he might get to work with everything.
The coals at once were brought, and all was well;

And then this canon took a crucible
Out of his bosom, showing it to the priest.
This instrument, said he, you see- at least
Take in your hand, and put yourself therein
An ounce of quicksilver, and here begin,
And in God's name, to be philosopher!
There are but few to whom I would proffer
To make my science clear and evident.
For you shall learn here, by experiment,
That this quicksilver will I mortify

Right in your sight anon, without a lie,
And make it as good silver and as fine
As any that's in your purse or in mine,

Or elsewhere, aye, and make it malleable;
Otherwise hold me false, unfit as well
Among good folk for ever to appear.
I have a powder here that cost me dear,
Shall do all this, for it's the root of all
My craft; you'll see what shall therewith befall.
Dismiss your man and let him stay without,
And shut the door fast while we are about
Our secret work, that no man may espy
The way we work in this philosophy.
All was then done as canon had decreed;
This servant took himself straight out, indeed,
Whereat his master barred the door anon,
And to their labour quickly they were gone.
The priest, at this damned canon's ordering,
Upon the fire anon did set this thing,
And blew the fire and busied him full fast;
Within the crucible the canon cast
A powder (I know not whereof it was
Compounded, whether of chalk, or maybe glass,
Or something else- it was not worth a fly)

384 Щоби за ртуттю той слугу послав.
385 «Нехай придбає унції дві-три,
386 Щоб згодом ви побачити змогли
387 Чудесну річ одну, чарівне диво».
388 «Так, так», – священник відповів
квапливо,

389 Покликав хлопця, наказав іти
390 Та ртуті кілька унцій принести.
391 Слуга його одразу зрозумів
392 І швидко, як наказано, зробив.
393 Коли слуга три унції придбав,
394 Він цей метал каноніку віддав,
395 А той вугілля наказав принести,
396 Щоби вогонь для досліду розвести.
397 Коли й вугілля вже канонік мав,

398 Він тигель із-за пазухи дістав,
399 Священникові подивився в очі:
400 «Візьміть посудину, шановний отче,
401 Туди ви ртуті унцію вмістіть
402 І наш тасмний дослід розпочніть.
403 Якщо на все це буде ласка Бога,
404 Тоді вам до філософів дорога.
405 Лиш обраним секрет я відкриваю,
406 Але на вас надію покладаю.
407 Ця ртуть піддатись має мукам
смертним,

408 Щоб сріблом обернутися шляхетним.
409 Метал цей буде якісний, хороший,
410 Не гірший, ніж у наших срібних
грошах,
411 Ковкий, без всяких домішок метал.
412 Хай чорт мене візьме, якщо збрехав!
413 Нехай тоді ганьба мені довічна!
414 Я володію порошком магічним,
415 Який мені майстерність дивну дав.
416 Щоби я вам це продемонстрував,
417 Я прошу, щоб слуга з кімнати вийшов
418 Та за собою вхід закрив щільніше,
419 Щоб змоги він побачити не мав
420 Таємних наших філософських вправ».
421 Коли таке канонік повелів,
422 Свого слугу священник відпустив,
423 На засув зачинив свою кімнату –
424 Пору тасмну вправу починати.
425 Канонік хитрий тут його наставив,
426 Щоб він у піч посудину поставив
427 І полум'я ретельно роздував.
428 Тоді канонік порошок дістав
429 (То крейда лиш була, скоріш за все),
430 І далі в тигель він підсипав це.
431 За порошок цей я гроша б не дав,

To blind the priest with; and he bade him high
The coals to pile the crucible above.
In token of how much I bear you love,
This canon said, your own two hands, and none
Other, shall do this thing that shall be done.
Thank you, the priest replied, and was right
glad,
And heaped the coals up as the canon bade.
And while he laboured thus, this fiendish wretch,
This canon false- may him the foul Fiend fetch!
Out of his bosom took a beechen coal,
Wherein right cunningly he'd bored a hole
In which, before, he'd put of silver limail
An ounce, and which he'd stopped up, without
fail,
With blackened wax, to keep the filings in.
And understand you well that this false gin
Was not made there, but it was made before;
And there were other things I'll tell you more

About hereafter, which with him he'd brought;
Ere he came there, to cheat he'd taken thought,
And ere they parted he did even so;
Till he had skinned him he could not forgo.
It wearies me when of him I do speak,
For on his falsehood I myself would wreak,
If I knew how; but he is here and there;
He is so restless he abides nowhere.
But take heed now, sirs, for God's very love!
He took this coal whereof I spoke above,
And in his hand he bore it privily.
And while the priest did pile up busily
The burning coals, as I told you ere this,
This canon said: My friend, you do amiss;

This is not piled up as it ought to be;
But soon I shall amend all that, said he.
Now let me thereof have a hand the whiles,
For I've great pity on you, by Saint Giles!
You are right hot, I see well how you sweat,
Take here a cloth and wipe away the wet.
And while the simple priest did wipe his face,
This canon took his coal, and with grave grace,
Laid it above and well to middleward
Upon the crucible, and blew it hard
Until the flames did blaze, up hot again.
Now give us drink, sir, said the canon then,
For soon all shall be well, I undertake;
Let us sit down, and let us merry make.
And when this treacherous canon's beechen
coal
Was burnt, then all the filings from the hole

432 Але немов сліпим священик став.
433 До справи він доклав усі зусилля,
434 Ретельно тигель обкладав вугіллям.
435 Сказав канонік: «Якщо ти зумієш,
436 То власноруч до мрії шлях відкрисш».
437 «Спасибі вам», - священик відповів

438 І далі безупинну працю вів.
439 А поки він над піччю чаклував,
440 Канонік (хай би чорт його забрав)
441 Шмат деревного витягнув вугілля,
442 В якому заховав частинки срібла,
443 Завбачливо порожняву зробивши.
444 Була там срібла унція, не більше.

445 Майстерно отвір воском він закрив.
446 Я думаю, що кожен зрозумів,
447 Що срібло той підготував завчасно
448 І трюк підступний спланував
прекрасно.

449 Заздалегідь усе приготував,
450 Бо величезний в цьому досвід мав.
451 Про те, як він ошукував невинних,
452 Розповісти я до кінця повинний.
453 Ці згадки позбавляють мене сил,
454 І злодію давно б я відплатив,
455 Якби знайшов. Але він невлотимий,
456 Невтомний, наче привид невидимий.
457 Проте, послушайте, що далі було.
458 Шматок вугілля, про який ви чули,
459 Канонік спритно в кулаку сховав,
460 Коли вогонь священик роздував.
461 Щоби вуглини швидше розгорілись.
462 «Ви, друже мій, помилки
пустились, -
463 Сказав канонік. - Ви вугілля склали
464 Не так і майже справу зіпсували.
465 Але я вам усе ж допоможу
466 І правильно вуглини загребу.
467 Ви втомлені, і піт із вас струмить.
468 Лише обтерти рушничка візьміть».
469 І поки той обличчя витирав,
470 Канонік хитрий також не дримав.
471 Над тиглем прямо він поклав вуглину,
472 А після того, в ту саму хвилину,
473 Міхами він роздув вогонь великий.
474 «Тепер, панотче, можна трохи випить,-
475 Сказав канонік. - Справа йде як слід,
476 Тому я пропоную відпочити».
477 Тим часом та вуглина запалилась,
478 І срібло швидко в тиглі опинилось.

Into the crucible fell down anon;
As so, in reason, it must needs have done,
Since so well centred over it was;
But thereof nothing knew the priest, alas!
He deemed that all the coals alike were good,
For of the trick he nothing understood.
And when this alchemist was ready, he
Said to the priest: Rise up and stand by me;
And since I know that metal mould you've
none,
Go sally forth and bring here a chalk-stone;
For I will make one of the very shape
That ingot moulds have, if I can them ape.
And, too, bring in with you a bowl or pan
Full of clear water, and you'll see, dear man,
How well our business here shall thrive, in
brief.
And yet, that you may have no unbelief,
Or think that somehow I'm not doing right,
I'll never be a moment out of sight,
But go with you and come with you again.
The chamber door, then, briefly to explain,
They opened and they shut, and went their way.
And as they went they took the key, I say,
And came again, without a long delay,
Why should I tarry here the livelong day?
He took the chalk and shaped it in such wise
As moulds are made, as further I'll apprise.
I say, he took, then, out of his own sleeve
A tain of silver (Hell the man receive!)
Which was an ounce, no more or less, in
weight;
Now here's the trick, the way of which I'll state!
He shaped his mould in length and breadth to
be
Like to the tain of silver, as you see,
So slyly that the priest this never spied;
And in his sleeve did then the model hide;
And from the fire he took his crucible
And poured it in the mould, for all went well,
And in the bowl of water then did cast
The mould and all, and bade the priest, at last:
Seek what there is, put in your hand and grope,
And you shall find there silver, as I hope;
What- devils out of Hell!- should it else be?
Filing of silver silver is! cried he.
He put his hand in and a tain took out
Of silver fine. and glad, you cannot doubt,
Was this priest when he saw that it was so.
God's blessing, and His Mother's dear also,
And all the saints', too, may you have, my
friend,

479 Розтоплене, униз воно стекло.
480 Інакше просто бути не могло.
481 Пройдисвіт свою справу добре знав.
482 Але священник сумнівів не мав,
483 Що все це щира правда без облуди,
484 Що результат чудесний зараз буде.
485 Алхімік тут побачив: час настав.
486 «Вставайте, - він священнику сказав. -
487 Потрібна форма, щоб метал відлить.

488 Для цього - вапняку шматок несіть.
489 Із нього швидко форму я зроблю,
490 І наш метал туди я віділлю.
491 А також принесіть з водою таз.
492 Вже успіх скоро розвеселить нас,
493 Робота наша буде недаремна.

494 І щоб були ви абсолютно певні,
495 Що вас не обману, не ошукаю,
496 Я по вапняк із вами вирушаю.
497 Мене ви бачить будете завжди.
498 І ось вони по камінь цей пішли,
499 Ключем замкнувши двері до кімнати,
500 Щоб свій секрет надійно зберігати.
501 Та цілий день про це розповідать
502 Немає сенсу. Як прийшли назад,
503 Канонік той, попрацювавши добре,
504 Із вапняку зробив потрібну форму.
505 Та непомітно з рукава дістав
506 Пластинку срібну (чорт би його взяв!)
507 На унцію, не менше та не більше,

508 А далі фокус викинув хитріший!
509 Він під пластинку форму підігнав

510 (Про неї нещодавно я казав).
511 Цю штуку дуже спритно він утнув,
512 А панотець нічого не збагнув.
513 Сховав канонік срібло у рукав,
514 Відлив у форму з тигля свій розплав,
515 А потім все у воду помістив,
516 За тим отшо святому заявив:
517 «Мій друже, тільки руку простягніть
518 І чисте срібло там на дні знайдіть.
519 Якого ділька там щось буде інше,
520 Окрім металу в якості найвищій?»
521 Поки канонік це проголосив,
522 Пластину в воду спритно він впустив,
523 А далі знов її з води дістав.
524 «Хвала Христу! - священник закричав.-
525 Нехай святі всі вас благословлять.

The priest replied, and may they curse my end
Unless you will vouchsafe to teach to me
This noble craft and all this subtlety;
I will be yours in all that ever I may!
Said then the canon: Yet will I essay
A second time, that you may take good heed
And be expert in this, and at your need
When I am absent on another day,
You may this science and its arts essay.
Quicksilver take, said he, one ounce, no more,
As you'll remember that we did before,
And as you treated that, so do with this
And like the first 'twill change, which silver is.
The priest then followed carefully the plan,
As he'd been bidden by this cursed man,
The canon; long and hard he blew the fire
To bring about the thing he did desire.
And this said canon waited all the while,
All ready there the poor priest to beguile,
And, for assurance in his hand did bear
A hollow stick (take heed, sirs, and beware!),
In end of which an ounce was, and no more,
Of silver filings put, all as before
Within the coal, and stopped with wax, a bit,
To keep the filings in the hole of it.
And while the priest was busy, as I say,
This canon, drawing close, got in his way.
And unobserved he threw the powder in
Just as before (the Devil from his skin
Strip him, I pray to God, for lies he wrought;
For he was ever false in deed and thought);
And with his stick, above the crucible,
Arranged for knavish trickery so well,
He stirred the coals until to melt began
The thin wax in the fire, as every man,
Except a fool, knows well it must, sans doubt,
And all that was within the stick slipped out,
And quickly in the crucible it fell.
Good sirs, what better do you wish than well?

When now the priest was thus beguiled again,
Supposing naught but truth, I should explain,
He was so glad that I cannot express,
In any way, his mirth and his gladness;
And to the canon he did proffer soon
Body and goods. Yea, was the canon's tune,
Though I am poor, I'm artful as you'll find;
I warn you plainly, there's yet more behind.
Is there some copper in your place? asked he.
Yea, said the priest, I think there may well be.
If not, go buy us some, and quickly too,
Good sir, make haste and fetch us it, pray do.

526 Я буду таємницю зберігати,
527 Всіма святими я клянусь в тім.
528 Благаю, будьте вчителем моїм.
529 Я ваш навіки, ладен все віддати».
530 «Так, - відповів канонік. - Починати
531 Таємну вправу будемо ще раз,
532 Щоб стало це наукою для вас,
533 Щоб і тоді, як буду я відсутній,
534 Мистецтвом володіли ви могутнім.
535 Тому роботу нашу пригадайте
536 Та знову ртуті унцію подайте.
537 Якщо усім вказівкам вірним будь,
538 То знову сріблом обернеться ртуть».
539 Ретельно все священик готував,
540 Він знову ртуті унцію дістав,
541 Вогонь розводив довго, дуже сильно.
542 Канонік на процес дивився пильно.
543 Ані слівця при цьому не сказав
544 І за священником спостерігав.
545 Новий обман канонік тут замислив,
546 І паличку дістав він порожнисту,
547 В яку він срібла унцію вмістив,
548 А отвір добре воском заліпив,
549 Так само, як робив він із вугіллям,
550 Де срібло було сховане надійно.
551 Поки з вогнем священик працював,
552 Канонік знову в тигель підсипав
553 Свій горезвісний порошок фальшивий
554 Для того, щоб нове зробити диво.
555 Нехай би чорт пройдисвіта забрав,
556 Щоб більше він людей не ошукав!
557 Канонік спритно працював над тиглем,
558 І паличкою помішав вугілля,
559 Аж поки пломбу воскову нагрів
560 І жаром її швидко розопів.
561 Із палички прихованеє срібло
562 Швиденько все потрапило до тигля.
563 Розумному це має бути ясно.
564 Та вкотре злодій трюк утнув
прекрасно,
565 І вдруге він такий обман зробив
566 Та знов у дурні панотця пошив.
567 А той був радий просто неказанно,
568 І як би я вам не хотів докладно
569 Цей подив фантастичний описати,
570 Словами це не можна передати.
571 Канонік мовив: «Хоч я небагатий,
572 Але ще на багато чого здатний.
573 Чи не могли знайти б ви, отче, мідь?» —
574 «Звичайно, пане, почекайте мить». —
575 «Якщо немає міді, то придбайте,
576 І прошу, отче, вас, не зволікайте».

He went his way, and with the copper came,
And in his hands this canon took the same,
And of the copper weighed out but an ounce.
My tongue is far too simple to pronounce,
As servant to my wit, the doubleness
Within this canon, root of wickedness.
Friendly he seemed to those that knew him not
But he was fiendly both in heart and thought.
It wearies me to tell of his falseness,
Nevertheless yet will I it express
To end that all men may be warned thereby,
And for no other reason, truthfully.
Within the crucible he puts the ounce
Of copper which upon the fire he mounts,
And casts in powder, making the priest blow,
And at his labouring to stoop down low,
All as before, and all was but a jape;
Just as he pleased, he made the priest his ape.
And afterward into the mould he cast
The copper; into the water pan at last
Plunging the whole, and thrust therein his hand.
And in his sleeve (as you did understand
Before) he had a certain silver tain.
He slyly took it out, this damned villain,
While still the priest saw nothing of the plan,
And left it in the bottom of the pan;
And in the water groped he to and fro
And very stealthily took up also
The copper tain, of which the priest knew naught,
And hiding it, he by the breast him caught,
And spoke to him, thus carrying on his game:
Stoop lower down, by God, you are to blame!
Come, help me now, as I did you whilere,
Put in your hand and search and learn what's there.
This priest took up the silver tain anon,
And then the canon said: Let us be gone
With these three plates, the which we have so wrought,
To some goldsmith, to learn if they're worth aught.
For by my faith, I wouldn't, for my hood,
Have them, save they are silver fine and good,
And that immediately proved shall be.
Unto the goldsmith, then, with these tains three,
They went, and put the metal in assay
By fire and hammer; no man could say nay,
But they were silver, as the ought to be.
This foolish priest, who was more glad than he?
Never was gladder bird for dawn of day,

577 Метал священник швидко відшукав,
578 І мідь до рук каноніку віддав.
579 А той відважив унцію від цього.
580 Я так втомився говорить про нього.
581 І мій простий язик не зможе дійсно
582 Жажливе описати лицемірство.
583 Наївним людям другом він ставав,
584 Та розум злий і чорне серце мав.
585 Хоча ці згадки крають мені душу,
586 Історію продовжити я мушу
587 Заради однієї лиш мети –
588 Людей від підступів застерегти.
589 Канонік мідь в посудину поклав
590 І знов подібну вправу розпочав.
591 Він сипав порошок, священник дув
592 Та перед піччю довго спину гнув.
593 Завзято, безупинно працював –
594 Ба, про шахрайство гадки він не мав.
595 Та ось канонік знов метал відлив
596 І в чан з водою форму помістив
597 Та умочив широкий свій рукав,
598 В якому він задалегідь тримав –
599 Ви зрозуміли вже – пластинку срібла,
600 І знов її у чан підкинув пішло.
601 Униз метал цей швидко опустився,
602 Поки священник в інший бік дивився.
603 За тим канонік швидко відшукав
604 Пластинку мідну, із води дістав,
605 Знов у рукав сховавши непомітно,

606 І панотця схопив за рясу спритно
607 Та відказав йому мов жартома:
608 «Ви, отче, зволікаєте дарма.
609 Не стійте, а мені допомагайте
610 І бажаний метал в воді шукайте».

611 Коли священник срібло це дістав,
612 Йому канонік радісно сказав:
613 «Тепер до ювеліра час рушати.

614 Щоб якість наших зливків з'ясувати.

615 Але я чесно присягнуть готовий,
616 Що наш метал воістину чудовий,
617 Вам доказ мушу зараз я надати».
618 І, не забувши три пластинки взяти,
619 До ювеліра вмиє вони пішли.
620 Вогонь і молоток там довели,
621 Що срібло було добрим, найчистішим.
622 Ніхто не був у світі щасливішим,

623 Ніж той священник. Ні ранковий птах,

Nor nightingale in season of the May,
Nor was there ever one more fain to sing;
Nor lady happier in carolling
Or speaking much of love and woman's meed;
Nor knight in arms to do a hardy deed
To stand in graces of his lady dear-
Than was the priest this sorry craft to hear;
And to the canon thus he spoke and said:
For love of God, Who for us all was dead,
And as I may requite it unto you,
What shall this recipe cost? Come, tell me now?
By 'r Lady, said this canon, it is dear,
I warn you well; for now in England here
One friar and I are all who can it make.
No matter, said he, now, sir, for God's sake,
What shall I pay? Oh, tell me this, I pray!
Truly, said he, it is right dear, I say;
Sir, in one word, if this thing you will have,
You shall pay forty pounds, so God me save!
And were it not for friendship shown ere this
To me, you should pay more than that, ywis.
This priest the sum of forty pounds anon
In nobles fetched, and gave them, every one,
To this said canon for this said receipt;
His business was all fraud and all deceit.
Sir priest, he said, I do not care to lose
My secret craft, and I would 'twere kept close;
So, as you love me, keep it privily;
For if men knew all of my subtlety,
By God above, they'd have so great envy
Of me, because of my philosophy,
I should be slain, there'd be no other way.
Nay, God forbid! replied the priest. What say?
Far rather would I spend all coin, by gad,
That I possess (and else may I grow mad!)
Than that you fall in any such distress.
For your good will, I wish you all success,
Replied the canon, farewell, many thanks.
He went, and ne'er the priest this mountebank's

Face saw thereafter; and when this priest would
Make his own test, at such time as he could,
Of this receipt, farewell! it would not be!
Lo, thus bejaped and thus beguiled was he!
And thus he had his introduction in
The way men fall to ruin and to sin.

Consider, sirs, how that, in each estate,
Between men and their gold there is debate
To such degree that gold is nearly done.
This multiplying blinds so many a one
That in good faith I think that it may be

624 Ні соловей у весняних лісах
625 Такими радісними не бувають;
626 Ні юні леді, що пісень співають
627 І вечорами мріють про любов,
628 Ні лицар, що гарячу має кров
629 І серце дами здобуває ревно –
630 Не знали того захвату, напевно.
631 Священик думав, що адептом став.
632 «Хай береже Господь вас,- він сказав.-
633 Вам рівних ув алхімії нема.
634 Яка ж рецепта вашого ціна?»
635 «Рецепт мій, отче, коштує чимало,
636 І в Англії лиш двос його знали
637 Донині: я та ще один монах». –
638 «На все я згодний, друже! По руках?
639 Одне благаю: ціну лиш назвіть» -
640 «Заслуги ваші, отче, ні на мить
641 Забути я ніяк уже не зможу,
642 Тому я тільки сорок фунтів прошу.
643 Якби не наша дружба найширша,
644 Ціна була би набагато більша».
645 Тоді ці гроші панотець дістав
646 І за рецепт каноніку віддав.
647 Від споминів про підступ і оману
648 Обурюватись я не перестану.
649 Канонік тут сказав: «Моє Мистецтво
650 Небезпідставно таємничим зветься.
651 Я мушу про одне вас попрохати –
652 Рецепт у таємниці зберігати.
653 Якщо ж про це довідаються люди,
654 Тоді мені життя від них не буде.
655 Філософів ненавидить юрба».
656 Священик мовив: «Боже мій! Хіба
657 Я міг колись своєю друга зрадити?
658 Скоріше згоден я багатство втратити.
659 Ніж розповісти про Мистецтва дар,
660 Підставивши вас, друже, під удар». –
661 «Спасибі, отче. Успіх здобувайте.
662 Хай вас Господь благословить.
Бувайте».
663 Пішов канонік, побажав удачі,
664 І більше панотець його не бачив.
665 Коли ж за свої вправи він засів –
666 Ні золота, ні срібла не зварив.
667 Каноніком обдурений підступним,
668 Він на гріховний шлях потрапив
згубний.
669 Так золото веде людей до пекла,
670 Вступає з ними в боротьбу запеклу,
671 Перемагає – та зникає враз.
672 Жага багатства заслпляє нас,
673 І чесно, я, панове, вам кажу,

The greatest cause of this said scarcity.
Philosophers they speak so mistily
About this craft, plain men can't come thereby
With any wit that men have nowadays.
They may well chatter, as do all these jays,
And in vague cant set their desire and pain,
But to their purpose shall they ne'er attain.
A man may easily learn, if he have aught,
To multiply, and bring his wealth to naught.
Lo, such a gain is in this pleasant game
A man's mirth it will turn to grief and shame,
And it will empty great and heavy purses,
And causes alchemists to get the curses
Of all of those who thereunto have lent.
O fie! For shame! Those who the fire resent,
Alas! can they not flee the fire's fierce heat?
If you have tried it, leave it, I repeat,
Lest you lose all; better than never is late.
Never to thrive at all were a long date.
And though you prowl, you never gold shall find;

You are as bold as Bayard is, the blind,
That blunders forth and thinks of danger, none;
He is as bold to run against a stone
As to go ambling down the broad highway.
And so fare you who multiply, I say.
If your two fleshly eyes can't see aright,
Look to it that your mind lack not for sight.
For, though you look about and though you stare,
You shall not win a mite in traffic there,
But you shall waste all you may scrape and turn.

Avoid that fire, lest much too fast it burn;
Meddle no more with that base art, I mean,
For if you do, you'll lose your savings clean.
And now I'll tell you briefly, if I may,
What the philosophers about this say.
Arnold of Villanova I will cite.
In his Rosarium he brings to light
These facts, and says- in this I do not lie:
No man can mercury ever mortify,
Unless its brother's aid to it he bring,
And also he who first did say this thing
Was father of philosophers, Hermes;

He said the dragon, doubtless, takes his ease
And never dies, unless there's also slain
His brother, which, to make the matter plain,
Means, by the dragon, mercury, none other,
And brimstone's understood to mean the
brother,

674 Що це приносить людям лиш біду.
675 Філософи говорять дуже темно
676 Про дивні свої досліди. Даремно
677 Нам намагались зрозуміти їх,
678 Коли, подібно до птахів лісних,
679 Вони усе щебечуть-розмовляють,
680 Але насправді успіху не мають.
681 Як хто візьметься злато добувати,
682 Лише навчиться гроші марнувати.
683 І внаслідок захоплення цього
684 Замінить горе радощі його,
685 Злий вітер буде в гаманці гуляти,
686 І всі навколо будуть проклинати
687 Його за те, що борг не повернув.
688 Дивись уважно! Хто вогонь роздув,
689 Нехай себе спитас обережно,
690 Чи зможе врятуватись від пожежі?
691 Не треба випробовувати долю.
692 Я знаю: краще пізно, ніж ніколи,
693 Облиште: в цьому злата не знайти,

694 Немов сліпець, ідучи до мети.
695 Як легендарний Байард, кінь сліпий,
696 Летить на камінь в гонці бойовій,
697 Долаючи безстрашно свою путь –
698 Так само і алхіміки ідуть.
699 Якщо ж нас око обманути може,
700 Нехай тверезий розум допоможе.
701 І як би він далеко не дивився,

702 В алхімії ніхто не збагатився.
703 Залийте цей вогонь, бо буде пізно,

704 І проти вас він обернеться грізно.
705 Покиньте ви це ремесло непевне.
706 Воно біду лиш принесе, напевно.
707 Тепер, панове, трохи зауважу,
708 Що деякі філософи нам кажуть.
709 Арнольд із Вілланови написав
710 «Розарій» свій і ось що там сказав:
711 «Меркурій можна мортифікувати
712 Лише за допомоги його брата».
713 Я дуже добре це запам'ятав
714 І знаю, що до того це сказав
715 Славетний муж, Гермес Тричі
Великий,
716 Алхімії засновник знаменитий:
717 «І не помре дракон, не стане златом,
718 Якщо не буде вбитий рідним братом».
719 Дракон – меркурій. Сульфур – його
брат.
720 Вони в основі сущого лежать,

That out of Sol and Luna we can draw.
And therefore, said he, give heed to my saw,
Let no man busy him ever with this art
Unless philosophers to him impart
Their meaning clearly, for unless he can
Their language grasp, he's but an ignoran man.
This science and this learning, too, said he,
Must ever the most secret secrets be.
Also there was a student of Plato
Who on a time said to his master so,
As his book Senior will bear witness;
And this was his demand, in truthfulness:
Tell me the name, sir, of the Secret Stone.
And Plato answered in this wise anon:
Take, now, the stone that Titanos men name.
What's that? asked he. Magnesia is the same,

Plato replied. Yea, sir, and is it thus?
This is *ignotum per ignotius*.
What is magnesia, good sir, I do pray?
It is a water that is made, I say,
Out of four elements, replied Plato.
Tell me the root, good sir, said he, if so,
What then, is water, tell me if you will.
Nay, nay, said Plato, and now peace, be still.
Philosophers are sworn, aye, every one,
That they will thus discover it to none,
Nor in a book will write it for men here;
For unto Christ it is so lief and dear
That He wills that it no discovered be,
Save where it's pleasing to His deity
Man to inspire, and also, to defend
Whom that He will; and lo, this is the end.
And thus do I conclude: Since God in Heaven
Wills that philosophers shall not say even
How any man may come upon that stone,
I say, as for the best, let it alone.
For whoso makes of God his adversary,
To work out anything that is contrary
To what He wills, he'll surely never thrive,
Though he should multiply while he's alive.
And there's the end; for finished is my tale.
May God's salvation to no good man fail!
Amen.

Коментарі

1. «Сім років я в каноніка служив...» Вочевидь, йдеться про одного з «регулярних каноніків» – представників духовництва, що вели напівчернечий спосіб життя.

7. «Тепер на голові онучу маю...» Англійське слово «hose» (панчоха) було свідомо замінено на українське «онуча», що при збереженні мотиву бідності героя дозволяє уникнути небажаних асоціацій з образом грабжника, що виникли в сучасній суспільній свідомості.

721 Місяць і Сонце їм відповідають.
722 І я скажу, хай всі запам'ятають:
723 Хто тасмниць премудрості не знає,
724 Хай до Мистецтва рук не простягас.
725 Тасмний сенс речей ти не збагнеш
726 І в пошуках на манівці зійдеш.
727 Це непроста для розуміння штука,
728 А тасмниці тасмниць наука.
729 Про це один я приклад пригадав.
730 Мудрець Платон багато учнів мав,
731 І ось один шось запитав у нього;
732 Я пригадаю кожне його слово.
733 «Скажи мені, учителю, - спитав він. –
734 Яким ім'ям звать Тасмничий Камінь?»
735 Філософ мовив: «Звуть його Титаном» –
736 «Що це таке?» - «Магнезія – те ж саме».
737 Та учень тут сказав: «Неясно знову ж.
738 *Ignotum per ignotius* ти мовиш.
739 А що то за Магнезія така?»
740 «Скажу тобі, мій учню, це вода,
741 В якій чотири елементи зліті». –
742 «А чи не можна, вчителю, відкрити
743 Основу, корінь, суть в тій рідині?»
744 На це Платон рішуче мовив: «Ні,
745 Філософи клялись не відкривати
746 Тасмних знань. Секрети зберігати
747 Та не писати в книгах без обмежень
748 Про те, що Богу самому належить.
749 Якщо ж Господь інакше побажає,
750 То обраним секрет Він відкриває.
751 Проте частіше Він не допускав
752 Людей до тасмниць. Я все сказав».
753 Тут оповіль завершувати треба.
754 Скажу я так: якщо Господь на Небі
755 Філософам не хочє дозволяти
756 Навчити нас цей Камінь добувати,
757 Залиште ви непевну цю дорогу.
758 Якщо ж підете проти волі Бога,
759 То все життя вам золото шукати,
760 Але ніколи щастя не спіткати.
761 На цьому все. Нас, Боже, не покинє,
762 Від зла і лиха борони. Амінь.

11–12. «Від праці ув очах туман стоїть // І множити метали знов велить!». Терміни «multiply», «multiplication», які часто вживає Чосер, можуть означати як одну з канонічних операцій алхімії – «мультиплікацію», примноження благородних металів дією філософського каменю, так і примноження знань та багатства, виступаючи синонімом для занять алхімією взагалі. Ці терміни були перекладені залежно від контексту: «множити метали», «золото шукати», «злато добувати», «жага багатства».

40. *Орпімент* (від лат. *auri pigmentum* – золотий барвник) – мінеральний пігмент жовтого кольору. За хімічним складом – арсен (III) сульфід (As_2S_3).

47–48. «Щілини герметично замастити, // Щоб для повітря вихід перекрити...» Термін «герметично» вжито в перекладі свідомо. Поняття герметичності означає, перш за все, замкненість та непроникність чого-небудь (зокрема, посудини). Воно походить безпосередньо з лабораторної практики алхіміків – знавців «герметичного Мистецтва» (від імені *Гермеса Трисмегіста*, див. 715–716).

59. «Ні гази, що над розчином витають...» В цьому фрагменті Чосер використовує слово «spirites»– «духи» (лат. *spiritus* – дух). В термінології алхіміків одне з його значень співвідноситься з поняттям про легкі або газоподібні речовини. Для того, щоб зробити текст зрозумілішим для сучасного читача, в новоанглійському перекладі було використано сучасний природничонауковий термін «гази» (*gases*). Термін «газ» було запроваджено у XVII ст. видатним діячем пізньої алхімії Йоганном ван Гельмонтом. Етимологічно термін «газ» зазвичай пов'язують із грецьким *chaos* – «хаос», голландським *gisten* – «бродити», або німецьким *geist* – «дух». Спорідненість останнього з англійським *ghost* – «привид» надає такому прочитанню слова «газ» виразного містичного звучання. Тому вживання в описі алхімічних операцій терміну «гази» не означає втраги духовного, містичного сприйняття об'єкта, але полегшує сприйняття тексту.

75. *Алембик* – «дистиляційний шолом», верхня частина перегінної установки. *Кукурбіт* – її нижня частина, перегінний куб.

95. *Реальсар* (від араб *raḥ al-gār* – рудниковий пил) – мінеральний пігмент помаранчевого кольору. За хімічним складом – арсен моносульфід (AsS).

97. «Старанно срібло потім цитринужи...» Йдеться про алхімічну операцію цитринування (від лат. *citrus* – лимон), що може бути метафорою трансмутації срібла в золото, оскільки останнє має жовтий колір.

407–408. «Ця ртуть піддатись має мукам смертним, // Щоб сріблом обернутися иляхетним». Чосер використовує типову для алхімії метафору «вродження через смерть». Див. також 711–712.

695. «Як легендарний Байард, кінь сліпий...» У цьому фрагменті Чосером згадано сліпого Байярда (*Bayard the blind*) – чарівного коня, якого середньовічний лицарський епос пов'язував із такими епічними героями, як Рено Монтанбанський та Амадіс Галльський.

709. *Арнольд із Вілланови* (б. 1235–1311) – знаменитий алхімік, лікар Салернської медичної школи. Автор трактату «Розарій філософів» (*Rosarium Philosophorum*).

711–712. «Меркурій можна мортифікувати // Лише за допомогою його брата». Архетипічний мотив «вродження через смерть» (407–408) конкретизується не менш стародавньою метафорою братовбивства. Див. також 719–720.

715–716. «Славетний муж, Гермес Тричі Великий, // Алхімії засновник знаменитий». Легендарного Гермеса Трисмегіста, автора базисного алхімічного тексту «Смарагдова Скрижаль» (*Tabula Smaragdina*), Чосер називає просто «отцем філософів» (*father of philosophers*). Використання титулу «Тричі Великий» (Трисмегіст) відповідає усталеній історичній традиції та має на меті підкреслити енциклопедичний характер оповідання, притаманний твору Чосера.

719–720. «Дракон – меркурій. Сульфур – його брат. // Вони в основі суцього лежать». Коротко викладено сутність так званої сульфур-меркуріальної теорії, згідно з якою в основі матерії, зокрема металів, лежать два принципи-першооснови. Філософський сульфур (сірка) є началом чоловічим, сухим, горючим та стійким, тоді як філософський меркурій (ртуть) – жіночим, вологим, легким та мінливим.

738. *Ignotum per ignotius* – Невідоме через невідоміше (лат.)

1. Рудницька Н.М. Часова дистантність художнього твору як проблема перекладу: (на матеріалі перекладів «Кентерберійських оповідей» Дж. Чосера сучасною англійською, німецькою, українською та російською мовами): Автореф. дис. на здобуття ступеня канд. філол. наук: 10.02.16 / Н.М. Рудницька. - Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2005. — 19 с.
2. Chaucer G. *The Canterbury Tales* / Geoffrey Chaucer; [rendered into Modern English by J.U. Nicolson]. — New York: Dover Publication Inc., 2004. — P. 446–464.
3. Walker F. *Geoffrey Chaucer and Alchemy* / F. Walker // *J. Chem. Educ.* — 1932. — Vol. 9, No. 8. — P. 1381–1383.
4. Chaucer G. *The Canterbury Tales* / Geoffrey Chaucer. — New York, 1855. — P. 479–498.
5. Чосер Дж. Кентерберійские рассказы / Джеффри Чосер; [пер. с англ. И. Кашкина и О. Румера]. — М.: Правда, 1988. — С. 490–509.

Jonathan Swift. A Modest Proposal

A Modest Proposal for preventing the children of poor people in Ireland, from being a burden on their parents or country, and for making them beneficial to the publick.

It is a melancholy object to those, who walk through this great town, or travel in the country, when they see the streets, the roads and cabbin-doors crowded with beggars of the female sex, followed by three, four, or six children, all in rags, and importuning every passenger for an alms. These mothers instead of being able to work for their honest livelihood, are forced to employ all their time in stroling to beg sustenance for their helpless infants who, as they grow up, either turn thieves for want of work, or leave their dear native country, to fight for the Pretender in Spain, or sell themselves to the Barbadoes.

I think it is agreed by all parties, that this prodigious number of children in the arms, or on the backs, or at the heels of their mothers, and frequently of their fathers, is in the present deplorable state of the kingdom, a very great additional grievance; and therefore whoever could find out a fair, cheap and easy method of making these children sound and useful members of the common-wealth, would deserve so well of the publick, as to have his statue set up for a preserver of the nation.

But my intention is very far from being confined to provide only for the children of professed beggars: it is of a much greater extent, and shall take in the whole number of infants at a certain age, who are born of parents in effect as little able to support them, as those who demand our charity in the streets.

As to my own part, having turned my thoughts for many years, upon this important subject, and maturely weighed the several schemes of our projectors, I have always found them grossly mistaken in their computation. It is true, a child just dropt from its dam, may be supported by her milk, for a solar year, with little other nourishment: at most not above the value of two shillings, which the mother may certainly get, or the value in scraps, by her lawful occupation of begging; and it is exactly at one year old that I propose to provide for them in such a manner, as, instead of being a charge upon their parents, or the parish, or wanting food and